

Họ và tên:SBD:.....

Chữ ký của CBCT:...

Phần I. ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)

Đọc ngữ liệu sau:

(Làm bạn với bầu trời xoay quanh nhân vật Tèo. Mẹ Tèo sinh em ra nhưng không có khả năng nuôi nên đã gửi con lại cho chị dâu là dì Hảo, rồi đi biệt xứ. Dượng Quế – chồng dì Hảo, đi làm ăn xa nhà, khi quay trở về lại nghi ngờ xuất thân của Tèo, nghĩ em là con riêng của vợ. Bởi vậy, Tèo lớn lên trong sự nghi kỵ, ghẻ lạnh của dượng Quế. May mắn cho Tèo, thằng Tí lại rất thương em mình. Đoạn trích dưới đây nói về việc Tí công Tèo chạy trốn khi Tèo bị dượng Quế đánh đòn...)

[...]

– Sao ba hay đánh mắng em vậy anh? – Thằng Tèo ngồi nháp nhồm trên lưng anh, ngây thơ hỏi.

– Chắc tại ba say rượu.

– Tại sao ba say rượu?

– Thì tại ba...uống rượu.

– Tại sao ba uống rượu?

Đối với Tí, đó là câu hỏi quá khó. Ở tuổi của Tí, làm sao nó biết được người lớn có vô số lý do để tìm đến hơi men, trong đó có lý do mượn rượu giải sầu. Tí không biết. Nhưng nó biết một câu tục ngữ nó vẫn nghe người lớn nói. Thế là nó vui vẻ giải thích cho em nó:

– Người ta thường nói “Thương cho roi cho vọt, ghét cho ngọt cho bùi” đó em.

– Vậy ba đánh em là vì ba thương em hả anh?

– Chứ gì nữa.

– Nhưng ba đánh đau quá anh à. – Tèo sờ tay xuống mông xuýt xoa – Em muốn ba thương em in ít thôi. Như vậy ba sẽ nhẹ tay hơn.

Nghe em nói mà thằng Tí rơm rớm nước mắt. Nó lớn hơn thằng Tèo bốn tuổi nên nó cũng khôn hơn. Ngay cả nó, nó cũng đâu có muốn ba nó thương nó theo kiểu ba nó thương thằng Tèo. Nó chỉ nói để em nó vui. Tự nhiên, nó thấy ân hận. Nó có cảm giác như nó đang dối gạt em mình. Tí không dám đưa tay gạt nước mắt, sợ thằng Tèo biết nó khóc. Nó xốc thằng bé trên lưng, lách thếch đi. Tí cứ đi, đi mãi. Nó cũng chẳng biết đi đâu, chỉ khi nào mỏi chân thì thả thằng em xuống.

Suốt tuổi ấu thơ của mình, những chuyện mắng mỏ hay đòn roi mà thằng Tèo phải chịu một cách bất công cứ lặp đi lặp lại. Nhưng Tèo không cảm thấy khổ tâm lắm. Nó nghĩ đó là cách ba nó thương nó dù đối với nó, kiểu thương của ông thật kỳ cục và thật lòng thì nó thích ba nó thương nó theo kiểu mẹ nó thương nó hơn.[...]

Tí ngồi nhìn em, đầu nghĩ lung. Thình thoảng nó thấy tay đuổi mấy con ruồi đậu trên chóp mũi của thằng bé.

Tèo vẫn ngủ say trong nắng hè oi ả. Nó nằm mơ thấy ba nó bớt thương nó hơn. Ba nó không còn đánh nó nữa. Nếu hôm nào say xỉn, ba nó lỡ tay đánh nó thì cũng chỉ giả vờ giơ cây roi lên thật cao nhưng khi quát roi xuống mông nó, ba nó quát nhẹ hều. Y như gãi ngứa.

[...] Thằng Tí thấy thằng Tèo vừa ngủ vừa cười, bụng không biết thằng này mơ thấy gì mà vui vẻ thế. Thắc mắc xong, nó lại ngạc nhiên: Ờ, chẳng khi nào nó thấy thằng Tèo tỏ ra buồn bã. Nó vẫn sống hồn nhiên như cây cỏ, xem chuyện nó bị ba ghẻ lạnh, đánh mắng là chuyện tự nhiên, không gì phải sâu não.

Nghĩ tới nghĩ lui một hồi, Tí sung sướng phát hiện ra chân lý: Chắc tại thằng Tèo là đứa có tâm hồn trong sáng, mơ mộng. Trong mắt một đứa như vậy, cuộc sống bao giờ cũng đẹp.

(Trích *Làm bạn với bầu trời*- Nguyễn Nhật Ánh, Nhà xuất bản Trẻ, 2019)

Trả lời các câu hỏi:

Câu 1: Xác định ngôi kể được sử dụng trong đoạn trích.

Câu 2: Nêu nội dung cuộc đối thoại giữa Tèo và Tí về nguyên nhân Tèo bị đánh đòn.

Câu 3: Sự dịch chuyển điểm nhìn nhân vật Tèo sang nhân vật Tí có ý nghĩa như thế nào đối với việc xây dựng cốt truyện?

Câu 4: Anh/Chị có nhận xét gì về cách nhà văn đối lập thế giới người lớn với thế giới trẻ thơ? Tác dụng nghệ thuật của sự đối lập này là gì?

Câu 5: So sánh ý nghĩa của hai chi tiết sau, từ đó làm rõ vẻ đẹp tâm hồn của nhân vật Tí:

- *Tí không dám đưa tay gạt nước mắt, sợ thằng Tèo biết nó khóc.*

- *Tí sung sướng phát hiện ra chân lý: Chắc tại thằng Tèo là đứa có tâm hồn trong sáng, mơ mộng. Trong mắt một đứa như vậy, cuộc sống bao giờ cũng đẹp.*

PHẦN II. VIẾT (14.0 điểm)

Câu 1. (4.0 điểm)

Trong cuốn sách *Gửi em, mây trắng*, tác giả Đoàn Công Lê Huy viết:

“...Em thân mến! (...) cuộc sống có rất nhiều tín hiệu tốt đẹp. Nhưng cũng còn không ít những điều không bình thường, không lương thiện. Đó mới chính là hiện thực muôn màu muôn vẻ của cuộc sống mà em không thể không biết. Biết để chọn lối đi, biết để phấn đấu cho những giá trị lương thiện ngày càng nhiều. Biết để sống vì lí tưởng của những điều tốt đẹp mà bao thế hệ đã dày công vun đắp”.

Từ thông điệp trong đoạn trích, anh/chị hãy viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) trình bày suy nghĩ về sự cần thiết của việc lựa chọn những giá trị sống tốt đẹp giữa dòng đời nhiều biến động.

Câu 2. (10.0 điểm)

Nhận xét về nhân vật trữ tình có ý kiến cho rằng: *Nhân vật trữ tình trong thơ ca là cầu nối giữa tác giả và người đọc, giúp truyền tải những cảm xúc sâu sắc và những suy nghĩ phức tạp, tạo nên sự kết nối tinh thần đặc biệt.*

Anh/chị hiểu ý kiến trên như thế nào? Bằng việc phân tích bài thơ *Gửi mẹ* của Lưu Quang Vũ, anh/chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

GỬI MẸ

*Trên đời chẳng ai lo cho ta bằng mẹ
Cũng chẳng ai ta làm khổ nhiều như mẹ của ta
Mẹ ơi nếu con được sống lại tuổi thơ
Con sẽ chẳng bao giờ mãi chơi trốn học
Đưa con trai nhiều lỗi lầm ương ngạnh
Sẽ không lần nào làm mẹ xót xa.*

*Ước mẹ trẻ hoài như buổi mới gặp cha
Ước con được sống suốt đời bên mẹ
Mẹ muốn ăn cá thu con chẳng nề xuống bể
Chẳng ngại lên ngàn kiếm đọt măng mai
Nhưng xứ sở ta quân Mỹ tới rồi
Cùng bè bạn con lên đường đuổi giặc.*

*Mẹ vui vẻ gánh lấy phần khó nhọc
Việc cơ quan, việc Đảng, việc nhà
Đánh Pháp năm xưa, đánh Mỹ bây giờ
Quen vất vả, mẹ quản gì sương nắng.*

-----Hết-----

*Đêm nay con nằm rùng xa gió lạnh
Mẹ nghỉ chưa hay đã thức rồi?
Suốt một đời chưa có lúc nghỉ ngơi
Nghĩ thương mẹ, giận quân thù quá đổi.*

*Lo trước mọi điều mẹ thường ít nói
Mất tin yêu nhìn thấu tận đường xa
Mọi giả dối quanh co mọi tàn bạo hận thù
Đều nát vụn trước mắt hiền của mẹ.*

*Dẫu cuộc đời là con đường dài thẽ
Con sẽ đi qua mọi đèo dốc trông gai
Bằng đôi chân của mẹ, mẹ ơi.*

(1969)

Chú thích: Lưu Quang Vũ (1948-1988), thành công rực rỡ ở cả hai lĩnh vực: soạn kịch, làm thơ. Thơ ông tràn đầy tình yêu, khát vọng, xúc động thiêng liêng về cuộc đời, tạo nên sự "mê đắm" khác biệt so với nhiều giọng thơ cùng thời; Ngôn ngữ thơ giàu chất liệu đời thường nhưng vẫn bay bổng, giàu hình ảnh, mang tính biểu tượng cao. *Gửi mẹ*, sáng tác năm 1969, là bài thơ ra đời trong thời gian nhà thơ tại ngũ, giữa lúc đất nước đang kháng chiến chống Mỹ.